

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 5ης Μαΐου 1994 *

Στην υπόθεση C-421/92,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Arbeitsgericht Regensburg, Landshut (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Gabriele Habermann-Beltermann

και

Arbeiterwohlfahrt, Bezirksverband Ndb. /Opf. eV,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 2, παράγραφος 1,3, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ, του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 70),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους G. F. Mancini, πρόεδρο τμήματος, K. N. Κακούρη, F. A. Schockweiler, P. J. G. Karteyn (εισηγητή), και J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro

γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— το Arbeiterwohlfahrt, Bezirksverband Ndb. /Opf. eV, εκπροσωπούμενο από τον B. Branekow, δικηγόρο Regensburg,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον J. E. Collins, Treasury Solicitor,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την K. Banks, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενη από τον C. -M. Harpe, Γερμανό υπάλληλο τελούντα στην υπηρεσία της Επιτροπής στα πλαίσια των ανταλλαγών με εθνικούς υπαλλήλους,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Γερμανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον E. Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον D. del Gaizo, avvocato dello Stato, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενης από την E. Sharpston, barrister, και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την K. Banks, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενης από τον H. Kerpel, Γερμανό υπάλληλο τελούντα στην υπηρεσία της Επιτροπής στα πλαίσια των ανταλλαγών με εθνικούς υπαλλήλους, κατά τη συνεδρίαση της 9ης Δεκεμβρίου 1993,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Ιανουαρίου 1994,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με Διάταξη της 24ης Νοεμβρίου 1992, που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Δεκεμβρίου 1992, το Arbeitsgericht Regensburg, Landshut, υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 70, στο εξής: οδηγία).
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυσαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Habermann-Beltermann και του Arbeiterwohlfahrt, Bezirksverband Ndb. /Opf. eV (στο εξής: Arbeiterwohlfahrt).
- 3 Η Habermann-Beltermann, διπλωματούχος νοσοκόμος για ηλικιωμένα άτομα, ζήτησε να προσληφθεί ως νυκτερινή νοσοκόμος σε οίκο ευγηρίας. Για οικογενειακούς λόγους, μπορούσε να εργαστεί μόνο τη νύκτα. Στις 23 Μαρτίου 1992 συνήφθη σύμβαση εργασίας, με ισχύ από 1ης Απριλίου 1992, μεταξύ της Habermann-Beltermann και του Arbeiterwohlfahrt. Η σύμβαση αυτή όριζε ότι η ενδιαφερομένη θα εκτελούσε αποκλειστικά νυκτερινή υπηρεσία. Από τις 29 Απριλίου έως τις 12 Ιουνίου 1992, η ενδιαφερομένη δεν εργάστηκε λόγω ασθένειας. Από ιατρικό πιστοποιητικό της 29ης Μαΐου προέκυπτε ότι ήταν έγκυος. Ως αρχή της εγκυμοσύνης θεωρείται η 11η Μαρτίου 1992.

4 Με επιστολή της 4ης Ιουνίου 1992, το Arbeiterwohlfahrt επικαλέστηκε το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Mutterschutzgesetz (νόμος περί προστασίας της μητρότητας) για να λύσει τη σύμβαση εργασίας. Το άρθρο αυτό έχει ως εξής:

«Άρθρο 8 — Υπερωρίες, νυκτερινή εργασία και εργασία κατά τις Κυριακές

1) Οι έγκυες και οι θηλάζουσες γυναίκες δεν μπορούν να απασχολούνται ούτε να εκτελούν υπερωριακή εργασία κατά τη διάρκεια της νύκτας μεταξύ 20. 00 και 06. 00 ώρας, ούτε κατά τις Κυριακές και τις αργίες. Η απαγόρευση εργασίας κατά τις Κυριακές και τις αργίες δεν εφαρμόζεται στις εγκύους και στις θηλάζουσες γυναίκες οι οποίες απασχολούνται ως οικιακοί βοηθοί

(...)

5 Με τη Διάταξη περί παραπομπής, το εθνικό δικαστήριο αναφέρει ότι στη Γερμανία, σύμφωνα με τη νομολογία και την κρατούσα γνώμη, η παραβίαση της απαγορεύσεως εργασίας συνεπάγεται κατ' αρχήν την ακυρότητα της συμβάσεως δυνάμει του άρθρου 134 του γερμανικού Αστικού Κώδικα. Η διάταξη αυτή ορίζει:

« Δικαιοπραξία που αντιβαίνει προς απαγορευτική διάταξη του νόμου είναι άκυρη εκτός αν νόμος άλλως ορίζει. »

6 Κατά την ίδια αυτή κρατούσα γνώμη, η σύμβαση που συνήφθη υπό τις προαναφερθείσες περιστάσεις μπορεί επίσης να καταγγεληθεί από τον εργοδότη λόγω της πλάνης του ως προς τις ουσιώδεις ιδιότητες του αντισυμβαλλομένου

του. Η καταγγελία αυτή βασίζεται στο άρθρο 119, παράγραφος 2, του γερμανικού Αστικού Κώδικα που έχει ως εξής:

« 1) Όποιος, προβαίνοντας σε δήλωση βουλήσεως, πλανάται ως προς το περιεχόμενό της (...) μπορεί να υπαναχωρήσει (anfechten) από τη δήλωση αυτή αν συνάγεται ότι δεν θα είχε προβεί σ' αυτή τη δήλωση αν είχε γνώση της πραγματικής καταστάσεως και είχε εκτιμήσει το ζήτημα με πλήρη γνώση.

2) Συνιστά επίσης πλάνη περί το περιεχόμενο της δηλώσεως, η πλάνη ως προς τις ιδιότητες του προσώπου (...) που θεωρούνται κατά τα συναλλακτικά ήθη ως ουσιώδεις.»

7 Πάντως, το εθνικό δικαστήριο διερωτάται αν η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως που περιλαμβάνεται στα άρθρα 2, παράγραφος 1,3, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, της οδηγίας εμποδίζει μια τέτοια εφαρμογή των εθνικών διατάξεων. Ως εκ τούτου, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Πρέπει οι αρχές που καθιέρωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 1990 επί της υποθέσεως C-177/88 ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 70), και η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και πρόωθηση και τις συνθήκες εργασίας, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η σύμβαση εργασίας που συνάπτεται μεταξύ του εργοδότη και εγκύου εργαζομένης κατά χρόνο κατά τον οποίο αμφότεροι αγνοούν την ύπαρξη της εγκυμοσύνης είναι έγκυρη, παρά την υφισταμένη λόγω της εγκυμοσύνης απαγόρευση εργασίας (νυκτερινής εργασίας);

2) Θα συνέτρεχε ειδικότερα παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως την οποία καθιερώνουν τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207,

α) αν ήταν άκυρη η σύμβαση εργασίας που συνάπτεται με έγκυο εργαζομένη λόγω παραβίασεως της απαγορεύσεως εργασίας (νυκτερινής εργασίας) που ισχύει κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης προς προστασία των εγκύων εργαζομένων.

β) αν ο εργοδότης μπορούσε, επικαλούμενος την πλάνη του σε σχέση με την ύπαρξη της εγκυμοσύνης κατά τη σύναψη της συμβάσεως, να προσβάλει τη σύμβαση εργασίας και να επιτύχει τη λύση της;»

- 8 Το Arbeiterwohlfahrt προέβαλε εκ προοιμίου ότι η οδηγία δεν μπορεί να αναπτύξει άμεσο αποτέλεσμα καθόσον πρόκειται για διαφορά μεταξύ προσώπων ιδιωτικού δικαίου, το δε Δικαστήριο δεν αναγνώρισε ακόμη το άμεσο οριζόντιο αποτέλεσμα των οδηγιών.
- 9 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο ως προς την ερμηνεία μιας οδηγίας που έχει μεταφερθεί ήδη στο εθνικό δίκαιο, η οποία μπορεί να του είναι χρήσιμη για την ερμηνεία και την εφαρμογή των δύο διατάξεων του γερμανικού Αστικού Κώδικα. Οι διατάξεις αυτές αφορούν, αφενός, το δικαίωμα ενός συμβαλλομένου να επικαλεστεί την ακυρότητα της συμβάσεως αν αυτή αντιβαίνει προς απαγορευτική διάταξη νόμου, και, αφετέρου, το δικαίωμα να την καταγγείλει (anfechten) λόγω πλάνης ως προς τις ιδιότητες, θεωρούμενες ως ουσιώδεις, του προσώπου με το οποίο συνεβλήθη.
- 10 Εφαρμόζοντας το εθνικό δίκαιο, είτε πρόκειται για προγενέστερες είτε για μεταγενέστερες της οδηγίας διατάξεις, ένα εθνικό δικαστήριο, που καλείται να το ερμηνεύσει, οφείλει να πράξει τούτο κατά το μέτρο του δυνατού υπό το φως του κειμένου και του σκοπού της οδηγίας, ώστε να επιτευχθεί το αποτέλεσμα που επιδίδεται από την τελευταία, συμμορφούμενο έτσι προς το άρθρο 189, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης (βλ. απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-106/89, Marleasing, Συλλογή 1990, σ. I-4135, σκέψη 8).
- 11 Τα προδικαστικά ερωτήματα σχετίζονται με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, αφορώσα παροχή εργασίας η οποία πρέπει να εκτελεστεί κατά τη νύκτα,

συναφθείσα μεταξύ ενός εργοδότη και εγκύου εργαζομένης, οι οποίοι αμφότεροι αγνοούν την εγκυμοσύνη. Με τα ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί ουσιαστικά να πληροφορηθεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, της οδηγίας, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εμποδίζει, αφενός, να κηρυχθεί άκυρη μια τέτοια σύμβαση λόγω της απαγορεύσεως της νυκτερινής εργασίας που εφαρμόζεται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του μητρικού θηλασμού, και, αφετέρου, να καταγγελθεί από τον εργοδότη λόγω πλάνης ως προς τις ουσιώδεις ιδιότητες του αντισυμβαλλομένου του κατά τη σύναψη της συμβάσεως.

- 12 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, η οδηγία αποσκοπεί στην εφαρμογή, εντός των κρατών μελών, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική προώθηση και την επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς και τις συνθήκες εργασίας.
- 13 Η αρχή αυτή διασαφηνίζεται στα άρθρα 2,3 και 5 της οδηγίας. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, ορίζει ότι «(...) η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την απουσία κάθε διακρίσεως που βασίζεται στο φύλο είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχετισμό, ιδίως, με την οικογενειακή κατάσταση». Βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 1, «η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την απουσία κάθε διακρίσεως που βασίζεται στο φύλο, όσον αφορά τους όρους, συμπεριλαμβανομένων και των κριτηρίων επιλογής, προσβάσεως σε απασχολήσεις, σε θέσεις εργασίας (...)». Το άρθρο 5, παράγραφος 1, ορίζει ότι «η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, όσον αφορά τους όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των όρων απολύσεως, συνεπάγεται την εξασφάλιση σε άνδρες και γυναίκες των αυτών όρων, χωρίς διάκριση βασιζόμενη στο φύλο».
- 14 Επιβάλλεται πρωτίστως να τεθεί το ερώτημα αν η κήρυξη της ακυρότητας ή η καταγγελία (*Anfechtung*) μιας συμβάσεως εργασίας σε περίπτωση όπως αυτή της διαφοράς της κύριας δίκης συνιστά δυσμενή διάκριση βασιζόμενη άμεσα στο φύλο, κατά την έννοια της οδηγίας. Προς τούτο, επιβάλλεται να προσδιοριστεί αν ο ουσιώδης λόγος της ακυρότητας ή της καταγγελίας της συμβάσεως αποτελεί λόγο εφαρμοζόμενο αδιακρίτως στους εργαζομένους των δύο φύλων ή, αντιθέτως, εφαρμοζόμενο αποκλειστικά στο ένα από τα δύο φύλα.

- 15 Είναι προφανές ότι η λύση μιας συμβάσεως εργασίας λόγω της εγκυμοσύνης της εργαζομένης, είτε με κήρυξη της ακυρότητας είτε κατόπιν καταγγελίας, αφορά μόνον τις γυναίκες και, επομένως, συνιστά δυσμενή διάκριση βασιζόμενη άμεσα στο φύλο, όπως έκρινε το Δικαστήριο ως προς την άρνηση προσλήψεως της εγκύου εργαζομένης ή την απόλυσή της (βλ. αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 1990, C-177/88, Dekker, Συλλογή 1990, σ. I-3941, και C-179/88, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark, Συλλογή 1990, σ. I-3979).
- 16 Πάντως, παρατηρείται ότι, αντίθετα προς την προαναφερθείσα υπόθεση Dekker, στην οποία αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο, η άνιση μεταχείριση, σε περίπτωση όπως η προκείμενη, δεν βασιζείται ευθέως στην κατάσταση εγκυμοσύνης της εργαζομένης, αλλ' απορρέει από την εκ του νόμου απαγόρευση της νυκτερινής εργασίας που συνδέεται με την κατάσταση αυτή.
- 17 Η απαγόρευση αυτή, επιβαλλόμενη από το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Mutterschutzgesetz, βασιζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 3, της οδηγίας, κατά το οποίο η οδηγία δεν θίγει τις διατάξεις που αφορούν την προστασία της γυναίκας, ιδίως όσον αφορά την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα.
- 18 Επομένως, επιβάλλεται να εξεταστεί αν η οδηγία εμποδίζει όπως η τήρηση της απαγορεύσεως της νυκτερινής εργασίας για τις εγκύους γυναίκες, απαγορεύσεως η οποία αναμφίβολα συμβιβάζεται προς το άρθρο 2, παράγραφος 3, συνεπάγεται την ακυρότητα ή επιτρέπει την καταγγελία της συμβάσεως εργασίας λόγω του ότι η απαγόρευση αυτή εμποδίζει την εργαζομένη να εκτελεί τη νυκτερινή εργασία για την οποία έχει προσληφθεί.
- 19 Κατά το Arbeiterwohlfahrt, τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία και αυτόνομη διακριτική ευχέρεια στη στάθμιση των συμφερόντων τόσο των εργαζομένων, ανδρών και γυναικών, όσο και των εργοδοτών και του κοινωνικού συνόλου. Υπερβολική προστασία της μητέρας θα μπορούσε να δώσει λαβή για καταχρηστική εκμετάλλευση εκ μέρους των γυναικών, καθώς και για δυσμενή διάκριση εις βάρος των ανδρών, οι οποίοι δεν απολαύουν της ίδιας δυνατότητας να λαμβάνουν αμοιβή χωρίς να πρέπει να παρέχουν εργασία ως αντάλλαγμα.

- 20 Η επιχειρηματολογία αυτή πρέπει να απορριφθεί.
- 21 Παρατηρείται κατ' αρχάς, ως προς τον σκοπό του άρθρου 2, παράγραφος 3, της οδηγίας, ότι, επιφυλάσσοντας στα κράτη μέλη το δικαίωμα να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν διατάξεις που αποσκοπούν στην προστασία της γυναίκας, όσον αφορά την «εγκυμοσύνη και τη μητρότητα», η οδηγία αναγνωρίζει τη νομιμότητα, σε σχέση με την αρχή της ισότητας, αφενός μεν, της προστασίας της βιολογικής καταστάσεως της γυναίκας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της και μετά την εγκυμοσύνη, αφετέρου δε, την προστασία των ειδικών σχέσεων μεταξύ της γυναίκας και του τέκνου της κατά τη διάρκεια της περιόδου που έπεται της εγκυμοσύνης και του τοκετού (βλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 1984, 184/83, Hofmann, Συλλογή 1984, σ. 3047, σκέψη 25).
- 22 Όπως έκρινε το Δικαστήριο (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Hofmann, σκέψη 27), η οδηγία επιφυλάσσει στα κράτη μέλη την εξουσία εκτιμήσεως ως προς τα κοινωνικά μέτρα που λαμβάνουν για να εξασφαλίζουν, στο πλαίσιο που χαράσσει η οδηγία, την προστασία της γυναίκας κατά την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα, καθώς και την αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων που απορρέουν στην πράξη, για τη διατήρηση της απασχόλησης, τα οποία βαρύνουν τη γυναίκα κατ' αντίθεση προς τον άνδρα.
- 23 Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν σύμβαση χωρίς καθορισμό διάρκειάς της και, επομένως, η απαγόρευση της νυκτερινής εργασίας για τις εγκύους γυναίκες ισχύει μόνο για περιορισμένη περίοδο σε σχέση με τη συνολική διάρκεια της συμβάσεως.
- 24 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, το να γίνει δεκτό ότι η σύμβαση μπορεί να κηρυχθεί άκυρη ή να καταγγελθεί λόγω του ότι η έγκυος εργαζομένη εμποδίζεται

προσωρινά να εκτελέσει τη νυκτερινή εργασία για την οποία έχει προσληφθεί θα ήταν αντίθετο προς τον σκοπό προστασίας που επιδιώκει το άρθρο 2, παράγραφος 3, της οδηγίας και θα στερούσε τη διάταξη αυτή από την πρακτική της αποτελεσματικότητα.

25 Η λύση μιας συμβάσεως αορίστου χρόνου λόγω της εγκυμοσύνης της εργαζομένης, ως συνέπεια της ακυρότητας ή της καταγγελίας, δεν μπορεί επομένως να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι η εκ του νόμου απαγόρευση, επιβληθείσα λόγω της εγκυμοσύνης, εμποδίζει προσωρινά την εργαζομένη να εκτελεί νυκτερινή εργασία.

26 Επομένως, στα ερωτήματα που υπέβαλε το παραπέμπον δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207, εμποδίζει, αφενός μεν, να κηρυχθεί άκυρη η σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, σχετική με εργασία που πρέπει να εκτελείται κατά τη νύκτα και συναφθείσα μεταξύ εργοδότη και εγκύου εργαζομένης οι οποίοι αγνοούσαν αμφότεροι την εγκυμοσύνη, λόγω της εκ του νόμου απαγορεύσεως της νυκτερινής εργασίας που εφαρμόζεται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του μητρικού θηλασμού, αφετέρου δε, να καταγγελθεί από τον εργοδότη λόγω πλάνης ως προς τις ουσιώδεις ιδιότητες της εργαζομένης κατά τη σύναψη της συμβάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

27 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι κυβερνήσεις της Γερμανίας, της Ιταλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διάταξη της 24ης Νοεμβρίου 1992, το Arbeitsgericht Regensburg, Landshut, αποφαινεται:

Το άρθρο 2, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας, εμποδίζει, αφενός μεν, να κηρυχθεί άκυρη η σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, σχετική με εργασία που πρέπει να εκτελείται κατά τη νύκτα και συναφθείσα μεταξύ εργοδότη και εγκύου εργαζομένης που αγνοούσαν αμφότεροι την εγκυμοσύνη, λόγω της εκ του νόμου απαγορεύσεως της νυκτερινής εργασίας που εφαρμόζεται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του μητρικού θηλασμού, αφετέρου δε, να καταγγελθεί από τον εργοδότη λόγω πλάνης ως προς τις ουσιώδεις ιδιότητες της εργαζομένης κατά τη σύναψη της συμβάσεως.

Mancini

Κακούρης

Schockweiler

Kapteyn

Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Μαΐου 1994.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

R. Grass

G. F. Mancini